

In Memoriam:

RAILI KAUPPI

Professori Raili Kauppi kuoli Tampereella elokuussa 1995. Hän oli syntynyt Helsingissä 10.4.1920.

Tutuaan ylioppilaaksi Heinolassa 1938 Raili Kauppi toimi aluksi kirjastoalalla Helsingin kaupunginkirjastossa, jonka johtajana oli filosofi ja loogikko Uno Saarnio. Kauppi oli kirjaston amanuenssina 1942–50, opiskeluneuvojana 1950–60, Kallion sivukirjaston johtajana 1960–61 ja tilapäisenä apulaiskirjastonjohtajana 1961–63. Samaan aikaan hän opiskeli teoreettista filosofiaa Helsingin yliopistossa ja valmistui filosofian kandidaattiksi 1949, lisenssiaatiksi 1956 ja tohtoriksi 1961. Kaupin ura jatkui Tampereen yliopiston kirjasto-opin lehtorina 1963 sekä vuodesta 1964 dosenttina Tampereella ja Helsingissä. 1966 hän tuli hoitamaan Tampereen yliopistoon perustettua uutta filosofian professuuria, johon hän sai vakinaisen nimityksen 1969. Eläkkeelle hän siirtyi täysipalvelleena 1985.

Raili Kaupin väitöskirja *Über die Leibnizsche Logik mit besonderer Berücksichtigung des problems der Intension und Extension* (Acta Philosophica Fennica 12, 1960) on tarkka analyysi Leibnizin logiikasta. Se kuuluu aiheen kansainvälisesti kiitettyihin perustöihin, joka otettiin mukaan uusintapainoksena 1985 yhdysvaltalaisen Garland-yhtiön “neljäntoista tärkeimmän Leibniz-tutkimuksen” kokoelmaan. Leibnizin innoittamana Kauppi kehitti omaa teoriaa käsitejärjestelmistä ja niihin liittyvästä intensioiden logiikasta mm. teoksessa *Einführung in die Theorie der Begriffssysteme* (1967).

Kaupin professorin viran alana Tampereella oli logiikka ja tietoteoria. Näiden alojen ohella Kauppi kirjoitti ja esitelmöi monipuolisesti filosofian historian ja arvoteorian kysymyksistä. Hän osallistui aktiivisesti filosofian kansainvälisiin kongresseihin ja Suomen Filosofisen Yhdistyksen kokouksiin ja kollokvioihin.

Raili Kauppi oli ensimmäinen filosofian alalla väitellyt nainen Suomessa. Hänet muistetaan harvinaisen ystävällisenä henkilönä ja hyväntahtoisena opettajana.

ILKKA NIINILUOTO

RAILI KAUPPI

Suomalainen loogikko ja leksikografi Veli Valpola kuoli 4.8.1996 Espoossa. Hän oli syntynyt Hauholla 24.4.1922.

Valpola (vuoteen 1943 Wahlroos) tuli ylioppilaaksi Mikkelissä 1941 ja opiskeli Helsingin yliopistossa teoreettista filosofiaa professori Eino Kailan johdolla. Filosofian kandidaatiksi hän valmistui 1947. Looginen tutkielma nimistä, *Über Namen*, ilmestyi 1950. Oltuaan ensin WSOY:n ja Otavan palveluksessa Valpola toimi vuosina 1951–59 akateemikko Kailan assistenttina. Vuosina 1952–61 hän toimi Suomen Filosofisen Yhdistyksen rahainhoitajana, välillä myös sihteerinä. Hän suoritti myös useita opintomatkoja Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin, ja toimi Pohjoismaisen kesäakatemian tutkimusjohtajana 1959–60.

Vuonna 1955 valmistunut väitöskirja *Ein System der negationslosen Logik mit ausschliesslich realisierbaren Prädikaten* (Acta Philosophica Fennica 9) kehittää logiikan järjestelmän ilman negatiota. Valpolan filosofian mukaan maailmaan kuuluu vain positiivisia tosiasioiden, joten tietoa esittävässä kielessä ei tarvita kieltä. Teoreettisen filosofian dosenttina Valpola toimi 1959–71, assistenttina 1965 ja vt. professorina Oiva Ketosen sijaisena 1966. Tuona aikana luentoja seuranneet opiskelijat muistavat hänet vakaana, tarkkana ja perusteellisena opettajana.

Vuosina 1959–66 Veli Valpola toimi Uuden Tietosanakirjan päätoimittajana. Valpola johti huolellisesti 24-osaisen teoksen suunnittelua ja kirjoitti siihen itse tuhansia artikkeleita. Filosofiset hakusanat ovat hyvin harkittuja, tiiviitä ja asiantuntevia. Myöhemmin hän oli mukana toimittamassa Fakta- ja Spektrum -tietosanakirjoja. Todellisenä ensyklopedistina hän ilmoitti tärkeimmäksi harrastukseensa "tieteiden kokonaisuuden". Sivistyssanojen etymologia oli Valpolan toinen pitkäaikainen harrastus, josta hän kirjoitti lehtiartikkeleita ja laati keskenjäänyttä sanakirjaa.

ILKKA NIINILUOTO